

Συνέντευξη με τον κ. Βεριδάκη Γεώργιο (Β.Γ.) και τον κ. Βασιλάκη Ζαχαρία (Β.Ζ.)

Κρήτη, Περβόλια Ν. Ρεθύμνης, Τ.Ε.Ι. Κρήτης (Παράρτημα Ρεθύμνου)

29 Οκτωβρίου 2004

Ερευνητές συμμετέχοντες στη συνέντευξη:

Θεοδοσοπούλου Ειρήνη

Ερ. Σήμερα 29 Οκτωβρίου 2004 έχουμε τη χαρά και την τιμή να μιλάμε με τον κύριο Βεριδάκη Γεώργιο που έπαιξε λύρα και με τον κύριο Ζαχαρία Βασιλάκη, στο λαούτο. Και η πρώτη χαρακτηριστική ερώτηση που κάνουμε σε όλους κύριε Βεριδάκη είναι πώς και ξεκινήσατε να μαθαίνετε λύρα, σε ποια ηλικία;

Β.Γ. Ξεκίνησα γύρω στα οχτώ. Οχτώ χρονών. Μ' άρεσε από πολύ μικρός γιατί είχα βιώματα στην οικογένεια όπως ο Θανάσης ο Σκορδαλός που ήμουν ανιψιός του στην ουσία.

Ερ. Τι συγγένεια έχετε δηλαδή;

Β.Γ. Είναι... της γιαγιάς μου ο πατέρας και ο Θανάσης ο Σκορδαλός αδέρφια.

Ερ. Α, μάλιστα.

Β.Γ. Το ίδιο και οι Μακρογιαννάκηδες, το σόι. Γενικά το χωριό μας από παλιά είχε βγάλει πολλούς μουσικούς που ασχολούνταν με παραδοσιακά όργανα... λύρα, λαούτο και χορευτές. Είχα και τον πατέρα μου χορευτή, έτσι μπήκα... πώς να το πω τώρα; Αποφάσισα να ασχοληθώ με το όργανο, με τη λύρα. Ήτανε εσωτερικό... δηλαδή νόμιζα ότι με έκφραζε πάρα πολύ και μ' άρεσε από πολύ μικρός.

Ερ. Το ότι είχατε θείο τον Σκορδαλό αυτό σας επηρέασε στην απόφασή σας να μάθετε λύρα και όχι λαούτο, ας πούμε;

Β.Γ. Νομίζω ότι πιο πολύ με τραβούσε η λύρα, τώρα μπορεί να 'τανε κι απ' αυτό. Σαν όργανο πιο πολύ με έκφραζε η λύρα.

Ερ. Τον ακούγατε τον Σκορδαλό να παίζει;

Β.Γ. Συνέχεια.

Ερ. Ήταν στο Σπήλι, δηλαδή, έμενε εκεί;

- Β.Γ. Έμεινε στο Ηράκλειο εκείνη την εποχή, απλώς στα περισσότερα γλέντια του χωριού, γάμους, βαφτίσεις και τέτοια έπαιζε αυτός. Τότε. Είχα κι ένα θείο ο οποίος έπαιζε κι αυτός ερασιτεχνικά και μαζί τα απογέματα όταν δεν είχα μαθήματα και τέτοια ε, με βοηθούσε, ασχολιόμασταν. Βασικά το ήθελα από πολύ μικρός.
- Ερ. Όταν ακούγατε τον θείο σας, τον ακούγατε σε γλέντια, τον ακούγατε στο σπίτι;
- Β.Γ. Εννοείτε ποιον; Τον Σκορδαλό;
- Ερ. Τον Σκορδαλό.
- Β.Γ. Στο σπίτι ελάχιστα, σε γλέντια τις περισσότερες φορές που έπαιζε εκεί στο χωριό και γενικά στην επαρχία.
- Ερ. Ποιος σας έδειξε έτσι τα πρώτα βήματα στη λύρα;
- Β.Γ. Τα πρώτα βήματα στη λύρα μου τα 'δειξε ο Καραντινάκης ο Σταύρος.
- Ερ. Καραντινάκης;
- Β.Γ. Καραντινάκης. Αυτός ήτανε της μητέρας μου της αδερφής, ο άντρας.
- Ερ. Μάλιστα. Και σας είπε πώς κουρδίζουμε, πώς πιάνουμε τη λύρα;
- Β.Γ. Βασικά έπαιζε αυτός και εγώ από δίπλα άκουγα και τού 'παιρνα τη λύρα για να παίξω κι εγώ και καλά και θυμάμαι αυτός δηλαδή το πρώτο κομμάτι που είχα μάθει στη λύρα πάνω, μου το 'χε δείξει αυτός και αυτός μου έκανε και την πρώτη μου λύρα πιο μετά δώρο και ξεκίνησα πιο συστηματικά.
- Ερ. Ξεκινώντας τα πρώτα βήματα σας χάρισε κανείς λύρα, εσείς θέλατε και αγοράσατε; Πώς έγινε;
- Β.Γ. Αυτός ο θείος μου που σας είπα μου έκανε την πρώτη μου λύρα δώρο.
- Ερ. Δηλαδή είδε ότι κάπως σας ενδιέφερε το όργανο και μετά σας την αγόρασε;
- Β.Γ. Είδε ότι είχα θέληση και όρεξη. Προφανώς αυτός απ' ό,τι μου 'λεγε έβλεπε και κάποιες ικανότητες τις οποίες είχα και δεν μου χάλασε το χατίρι.
- Ερ. Το όνομά του;
- Β.Γ. Καραντινάκης Σταύρος.
- Ερ. Σταύρος. Εσείς κύριε Ζαχαρία Βασιλάκη ποια ήταν τα πρώτα σας ερεθίσματα να ασχοληθείτε με λαούτο; Έπαιζε κανείς στην οικογένεια;

B.Z. Βασικά το πρώτο μου... ας μην το πούμε ερέθισμα, αλλά το πρώτο όργανο που ασχολήθηκα κι εγώ ήταν η λύρα, όπως ο Γιώργος. Από Τρίτη Δημοτικού, όταν ήμουν κοπελάκι, ας πούμε, οχτώ χρονών, και έπαιζε ο παππούς μου λύρα και πήγαινα πολλές φορές σπίτι του και τον άκουγα.

Ερ. Ο Ζαχαρίας Βασιλάκης;

B.Z. Ο Ζαχαρίας Βασιλάκης, ναι και του λέω κι εγώ «θα μάθω κι εγώ λύρα» ας πούμε και τότε έκαναν μαθήματα εκεί πέρα στο Πνευματικό Κέντρο που έφερνε ο δεσπότης, ο κύριος Ειρηναίος έφερνε έναν καλλιτέχνη, έναν λυράρη τώρα, Μπακάκης Δημήτρης λέγεται, και πήγαινα εκεί πέρα και μάθαινα λύρα, δωρεάν τότε. Αλλά έπαιζα ας πούμε κι εγώ, έτσι, τρία χρόνια έπαιζα κι εγώ λιγάκι εκεί πέρα, κι έπαιζα κάποιους σκοπούς, αλλά αυτά που μαθαίνανε ξέρω 'γω τα παιδάκια τότε και ακόμα τα θυμάμαι λίγο - λίγο αλλά μετά έφυγε αυτός ο Μπακάκης ο Δημήτρης και δεν ξανακάναμε μάθημα και 'γω το παράτησα το όργανο και όταν ήμουν περίπου δεκαεφτά ξέρω 'γω άρχισα το λαούτο. Και πάλι με επηρέασε και ο θείος μου ο Ισίδωρος που έπαιζε λαούτο γιατί κι αυτόν άκουγα που έπαιζε μαζί με τον παππού μου λύρα και λαούτο που έπαιζαν οι δυο τους και τους άκουγα και μ' άρεσε όλη αυτή η φάση και από εκεί πήρα κάποια ερεθίσματα και πήγα σε κάποια γλέντια ξέρω 'γω, μετά που άρχισα να τα παίρνω, να παίρνω τη μουσική, να παίρνει το αυτί μου, να τη μαθαίνω, ας πούμε, πιο πολύ μέσα μου. Γιατί μικρός βέβαια όσο να 'ναι μάθαινα τα πρώτα πατήματα και δεν είσαι μουσικός στην ουσία, αλλά εκεί πέρα. Και κάπου στα δεκαεφτάμισί μου χρόνια πήγα σε κάποια γλέντια και μ' αρέσανε κάποιοι καλλιτέχνες όπως ο Μιχάλης ο Τζουγανάκης και αυτός μάλιστα μου έδωσε το πρώτο μου, δηλαδή... Άκουγα αυτόν τον καλλιτέχνη και μ' άρεσε, ο λαουτιέρης αυτός, και από εκεί λέω «κι εγώ θα πιάσω ένα λαούτο». Και πραγματικά ο θείος μου είχε ένα λαούτο παλιό δικό του και μου το δίνει αυτός και μάλιστα πήρα και το γρατζουνούσα και με τη βοήθεια κάποιων φίλων μου ξέρω 'γω, από τις κασέτες και λοιπά το ξεκαρπούδισα το όργανο κι έπαιζα ας πούμε κάποιες νότες ξέρω 'γω, κάποια σκοπουδάκια που ήταν εύκολα τότε και μου 'μαθε και ο θείος μου ο Ισίδωρος κάποιους σκοπούς. Είχα μάθει απ' τον κύριο Μαργογιαννάκη

Γιάννη, αυτός είναι λαουτιέρης και είχα πάει σπίτι του και μου είχε δείξει κάποια κομμάτια επίσης και μετά με τον Γιώργο που με ανακάλυψε εκεί πέρα πιάσαμε σιγά - σιγά μαζί και βρεθήκαμε και είπαμε γιατί να μην κάνουμε ένα δικό μας συγκρότημα και ήρθαμε σιγά - σιγά μαζί και έμαθα κι εγώ απ' αυτόν πώς παίζονται τα μπάσα, πώς παίζονται τα διάφορα συνοδευτικά που γίνονται απ' το λαούτο προς τη λύρα και από εκεί και πέρα έπαιζα λαούτο. Μετά άρχισα να το μαθαίνω πιο γρήγορα και πιο γρήγορα και πιο γρήγορα και εξελίχτηκα όπως παίζω τώρα παίζω επαγγελματικά με τον Γιώργο όπου τύχει στις παρέες και στα γλέντια και σ' αυτά.

Ερ. Εσείς κατάγεστε απ' τις Μέλαμπες και απ' το Σπήλι;

Β.Ζ. Απ' το Σπήλι.

Ερ. Η μητέρα σας είναι από τις Μέλαμπες;

Β.Ζ. Ναι.

Ερ. Στις Μέλαμπες κάτσατε αρκετό διάστημα;

Β.Ζ. Στις Μέλαμπες πολύ μικρός είχα κάτσει, πέντε - έξι χρονών.

Ερ. Θυμάστε τις καντάδες;

Β.Ζ. Τις καντάδες δεν τις θυμάμαι, αλλά είχα τύχει σε μετέπειτα παρέες που είχα πάει στιγμιαία στις Μέλαμπες για παρέα ξέρω 'γω και κάναμε με παρέες καντάδες, με τέσσερα παιδιά της ηλικίας μου που ήταν φαντάροι τότε και κάτι τέτοια πράγματα.

Ερ. Έχουνε διαφορετικό τρόπο όταν τραγουδάνε οι Μέλαμπες;

Β.Ζ. Οποσδήποτε έχουν αυτή την ιδιομορφία να τραγουδάνε όλοι μαζί. Θα δεις που παίζουνε ένα τραγούδι, τραγουδάει ο ένας και μετά επαναλαμβάνουνε τη μια μαντινάδα, το πρώτο της κομμάτι οι άλλοι, οι παλιοί, ας πούμε, όσοι κατάγονται...

Β.Γ. Έχουνε κάτι διαφορετικό στο τραγούδι.

Β.Ζ. Έχουνε κρατήσει από τότε, αυτό το παραδοσιακό και κάνουν καντάδες και... μαντινάδες εκεί πέρα.

Β.Γ. Είναι πολύ μερακλήδες άνθρωποι στις Μέλαμπες.

Β.Ζ. Πολύ μερακλήδες. Ναι.

- Ερ. Εσείς κύριε Βεριδάκη όταν πηγαίνετε να παίξετε ποιο είναι το σχήμα σας; Δηλαδή ως λυράρης τι όργανα θέλετε να σας συνοδεύουν;
- Β.Γ. Δύο λαούτα. Το παραδοσιακό αυτό κατά κάποιον τρόπο, μία λύρα και δύο λαούτα. Παλιά παίζανε βέβαια μία λύρα και ένα λαούτο, ε, τώρα...
- Β.Ζ. Δεν υπήρχαν πολλά λαούτα τότε και παίζανε με ένα. Το να βρεις ένα λαουτιέρη ήταν θαύμα, ας πούμε. Οι λαουτιέρηδες, ας πούμε, πέντε έξι σε όλη την Κρήτη μιλάμε και οι λυρατζήδες πάμπολλοι. Για να δεις τον Μαρκογιάννη έπρεπε να κινήσεις γη και ουρανό. Ή κάποιους, ας πούμε, παλιούς τότε.
- Ερ. Κύριε Βεριδάκη πάντα παίζετε με δύο λαούτα ή έχετε βάλει κατά καιρούς και κιθάρες και άλλα όργανα;
- Β.Γ. Είχα δοκιμάσει και κιθάρα και μαντολίνο, αλλά πιστεύω ότι η κιθάρα βοηθάει ειδικά πιο πολύ στο τραγούδι. Βοηθάει αλλά εμένα με εκφράζουνε τα δύο λαούτα. Τώρα στη συνέχεια, στο μέλλον, δεν ξέρω.
- Ερ. Είχατε παίξει ποτέ με τον Σκορδαλό; Δηλαδή να αφήσει τη λύρα του και να σας πει «έλα πιάσε να παίζεις λίγο»;
- Β.Γ. Είχε τύχει. Δεν θυμάμαι αν ήταν σε γλέντι αλλά σε παρέες που γίνονταν στο χωριό ή στο Άγιο Πνεύμα ή... που γίνεται κάθε χρόνο πανηγύρι είχα παίξει πολλές φορές. Και σπίτι είχα πάει γιατί σας λέω ήμασταν συγγενείς, μ' είχε βοηθήσει κι αυτός με τον τρόπο του.
- Ερ. Αλλά σε γλέντι απάνω ενώ εσείς μαθαίνατε σας έβαλε ας πούμε απάνω να παίξετε κι εσείς; Θυμάστε τέτοιο περιστατικό;
- Β.Γ. Δεν το θυμάμαι, γιατί εγώ τότε ήμουνε και μικρός και βασικά τη λύρα την ξεκίνησα από τα δεκαπέντε και μετά, δηλαδή να μπορώ να παίξω σ' ένα γλέντι ή να συνεχίσω ένα γλέντι. Ε, τότε αυτός ήτανε μεγάλος, ζούσε στο Ηράκλειο ή σε κάποια γλέντια που έπαιζε μπορεί εγώ να μην ήμουνα. Δεν το θυμάμαι αυτό. Σε παρέες είχα τύχει πολλές φορές και είχα παίξει κι εγώ πολλές φορές.
- Ερ. Ποιον θεωρείτε έτσι πρότυπό σας στη λύρα; Σε ποιον θέλατε να μοιάσετε;
- Β.Γ. Στον Σκορδαλό.
- Ερ. Πώς είναι κανείς να έχει συγγενή τον Σκορδαλό; Νομίζετε ότι φέρετε μια μεγαλύτερη ευθύνη, ένα μεγάλο φορτίο, ας πούμε;

Β.Γ. Θα έλεγα γενικά ότι όλοι οι καλλιτέχνες είτε είναι λαούτο είτε είναι λύρα πρέπει να φέρουμε μεγάλη ευθύνη, γιατί εγώ μπορεί να είμαι συγγενής του Σκορδαλού, αλλά εγώ δεν είμαι ο μοναδικός που θα συνεχίσω την παράδοση. Όλοι μας, ο καθένας με τον δικό του τρόπο θα συνεχίσει αυτό το πράγμα που συνεχίζεται τώρα για πάρα πολλά χρόνια. Οπότε πρέπει ο καθένας να αναλογιστεί τις ευθύνες του και να προσπαθεί με τον δικό του τρόπο, πάντα σε παραδοσιακά λογικά πλαίσια να... να δίνει στην κρητική μουσική. Τώρα εγώ προσωπικά το θεωρώ μεγάλη ευθύνη. Βέβαια, ο Σκορδαλός ήταν ένας. Άμα ήμασταν όλοι Σκορδαλοί, μετά δεν θα 'χε τίποτα ανάγκη η κρητική μουσική. Άγχος πολύ, γιατί υπάρχει και σύγκριση, υπάρχει και η συγγένεια και όλα αυτά αλλά εγώ προσπαθώ να... να τηρώ τον παραδοσιακό δρόμο άσχετα με το αν είμαι συγγενής του Σκορδαλού. Πιστεύω ότι μόνο έτσι θα πάει η κρητική μουσική μπροστά και θα διαιωνιστεί.

Ερ. Ο Σκορδαλός σας έλεγε ποτέ συμβουλές τι να κάνετε ή να μην κάνετε στο γλέντι;

Β.Γ. Βασικά μου 'λεγε να κάνω πρόβες πολλές, να είμαι σοβαρός, να προσέχω τους μερακλήδες πάνω στο γλέντι, είτε είναι... ειδικά άμα χορεύουνε διότι αυτά τα πράγματα είναι αλληλένδετα. Δηλαδή ο καλλιτέχνης, ο λυράρης, πρέπει να κοιτάει τον χορευτή. Άμα κοιτάει το ταβάνι ας πούμε... γιατί ο χορευτής υποτίθεται ο καλός, χορεύει απάνω σε ό,τι θα του παίξεις εσύ. Δηλαδή με τα πατήματα πάνε και τα πόδια. Οπότε πρέπει και αυτός και εσύ να έχεις το μυαλό σου εκεί ώστε να βγαίνει ένα σύνολο όπως πρέπει να βγει.

Ερ. Άλλο τίποτα; Να προσέχετε δηλαδή κάτι;

Β.Γ. Να μην πίνω. Όπως κι αυτός δεν έπινε ποτέ, γιατί κακά τα ψέματα σήμερα τα γλέντια είναι πολύ δύσκολα, διότι ο περισσότερος κόσμος έχει μάθει να διασκεδάζει μόνο άμα πει και να βγάξει όρεξη. Και καμιά φορά είτε σε ζορίζουνε, είτε σε πιέζουνε, οπότε εκεί πρέπει να έχεις τον νου σου, γιατί αυτοί είναι πολλοί κι εσύ είσαι ένας. Δεν τα βγάζεις πέρα. Αυτή είναι η βασική συμβουλή και βέβαια διότι αυτή η δουλειά που κάνω εγώ και ο κάθε καλλιτέχνης φθείρει πολύ λόγω νύχτας, ξενυχτιού και ποτού και

επειδή εντάξει... δεν μπορείς να αντέξεις μια ζωή να πίνεις, να ξενυχτάς, οπότε δεν πρέπει να κάνεις πολλές καταχρήσεις.

Ερ. Μάλιστα.

Β.Γ. Αυτός ας πούμε δεν έπινε ποτέ σε γλέντι. Μία η ώρα του πηγαίναμε τον καφέ τον ελληνικό να τότε πει, να συνεχίσει το γλέντι.

Ερ. Ποιον θεωρείτε δάσκαλό σας στη λύρα;

Β.Γ. Στην λύρα θεωρώ δάσκαλό μου τον Γιάννη τον Μαρκογιάννη. Λαούτο παίζει αυτός βέβαια, αλλά με τον Γιάννη τον Μαρκογιάννη κάναμε πάρα πολλές πρόβες μαζί, στο σπίτι, ερχόταν από εδώ απ' το Ρέθυμνο στο χωριό και παίζαμε πέντε, οχτώ ώρες συνεχόμενα, ασταμάτητα, χωρίς αυτός να έχει κανένα πρόβλημα. Με έμαθε τα κομμάτια και όσα ήξερα εγώ, ας πούμε, και τα 'παιζα λάδος, μου τα διόρθωνε. Κάναμε πολλές πρόβες, με αυτόν έπαιξα στο πρώτο μου γλέντι επίσημα, σε μια βάφτιση και μαζί παίζαμε μετά για δύο χρόνια συνεχόμενα. Και πρόβες και γλέντια. Γι' αυτό τον θεωρώ και δάσκαλο, γιατί και ο θείος μου, ας πούμε, όταν πρωτοξεκίνησα μου 'δειξε και κάποιοι άλλοι μπορεί να μου δείξανε, στην ουσία όμως, ο μοναδικός που ασχολήθηκε μαζί μου, που με βοήθησε τόσο πολύ ήτανε ο Μαρκογιάννης.

Ερ. Σας διόρθωνε πάνω στη λύρα; Σας έλεγε «δεν το κάνουμε έτσι, το κάνουμε αλλιώς»;

Β.Γ. Πολλές φορές, γιατί κι εγώ... ο καθένας μπορεί να μάθαινε ένα κομμάτι ας πούμε και μετά να το άκουγε μετά από έναν άλλο καλλιτέχνη ο οποίος και αυτός να το 'παιζε λάδος. Λάδος με την έννοια όχι ότι ήτανε τραγικό, απλώς ένα κομμάτι που το είχενε γράψει ο Σκορδαλός μαζί με τον Μαρκογιάννη, το 'χανε βγάλει αυτοί, το 'χανε γράψει αυτή σε δισκογραφία, ξέρανε και πώς το παίζανε. Οπότε όταν εγώ έβαζα ή έβγαζα κάτι από το συγκεκριμένο κομμάτι, αυτός μου 'λεγε «δεν πάει έτσι, εμείς έτσι το γράψαμε».

Ερ. Και σας έδινε την εντύπωση δηλαδή επειδή έτσι το γράψανε, έτσι έπρεπε να παιχτεί και στη συνέχεια. Δεν μπορούσατε να κάνετε δηλαδή παρεμβάσεις εκεί πέρα.

- B.Γ. Θα έλεγα όχι με την έννοια που μπορεί να εννοηθεί με την έννοια «ξέρεις εμείς αυτό γράψαμε, έτσι θέλω να το παίζετε», όχι, απλώς μπορεί να έκανα λάθος εγώ όχι σε νότα, μπορεί να φάλτσαρα, ας πούμε, να μην πατούσα σωστά κάποια νότα λίγο πάνω, λίγο κάτω γιατί η λύρα είναι τυφλό όργανο και άμα δεν έχεις καλό αυτί, πολλές φορές μπορείς να φύγεις απ' το ύψος του κομματιού, απ' το χρώμα του κομματιού. Δεν είναι απόλυτο ότι θα 'βαζα κάτι παραπάνω και δεν θα του άρεσε, ας πούμε.
- Ερ. Άμα δεν γυρίζατε τον σκοπό, εκεί που γυρίζουνε τον σκοπό στον δίσκο, σας έλεγε όχι εμείς το γυρνάμε ας πούμε...
- B.Γ. Όχι, αυτό δεν είναι. Ο δίσκος είναι κάτι συγκεκριμένο. Ένα γλέντι είναι εντελώς διαφορετικό πράγμα.
- Ερ. Υπάρχει περιορισμός στο πώς θα δέσεις ένα σκοπό με έναν άλλο;
- B.Γ. Όχι. Στο γλέντι απάνω όχι.
- Ερ. Στον δίσκο;
- B.Γ. Στον δίσκο ναι.
- Ερ. Έχετε βγάλει δίσκους;
- B.Γ. Όχι. Στον δίσκο υπάρχει περιορισμός γιατί γράφεις συγκεκριμένα πράγματα, συγκεκριμένη ώρα και να βγει και κάτι ωραίο και ακουστικά και παιχτικά προπάντων. Ε, σ' ένα γλέντι απάνω προσαρμόζεις τη λύρα σου είτε με τον χορευτή που θα χορεύει, με τον κόσμο, με εσένα, την όρεξη που θα έχεις. Δεν τα παίζεις δηλαδή μέσα σε πλαίσια. Παίζεις ό,τι θες και όπως το θες.
- Ερ. Από πότε συνεργάζεστε μεταξύ σας κύριε Ζαχαρία; Πώς έγινε η πρώτη επαφή;
- B.Z. Εμείς συνεργαζόμαστε... Από τα δεκαοχτώ μου παίζουμε μαζί. Από τα δεκαοχτώ μου, νομίζω.
- Ερ. Πόσα χρόνια τώρα, δηλαδή;
- B.Z. Από το 1999 δηλαδή αρχίσαμε να παίζουμε μαζί, δηλαδή, να κάνουμε πρόβες και τέτοια πράγματα.
- B.Γ. Απ' το '98.
- B.Z. Απ' το '98... μέσα '98, ας πούμε.
- Ερ. Και πώς έγινε έτσι και γνωριστήκατε; Γνωριζόσασταν;

- B.Z. Είμαστε εμείς χωριουδάκια, απ' το ίδιο χωριό, από μικρά κοπέλια γνωριζόμαστε. Παναγία μου. Ναι. Και κάναμε τις παρέες μας, ξέρω 'γω.
- B.G. Αυτός μένει από πάνω από μένα.
- B.Z. Είναι και γείτονας μου, αυτό θέλω να το επισημάνω και κατευθείαν, μόλις αυτός άκουσε ότι εγώ είχα αρχίσει να παίζω το λαούτο, «έλα σπίτι μου να παίζουμε μια ολιά», μου λέει «να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε, να παίζουμε οι δυο μας». Και έπαιζε ο καθένας τα δικά του και λέμε τώρα κάτσε να συγχρονιστούμε ας πούμε και αρχίσαμε να παίζουμε μαζί κάθε μέρα, κάθε μέρα και πιαστήκαν τα χέρια μας στο όργανο και όντως φτάσαμε εκεί που φτάσαμε δηλαδή ικανοποιητικά, ας πούμε.
- B.G. Βασικά δεν έχει... στο χωριό δεν υπάρχουν άλλα παιδιά να παίζουν ούτε λύρα ούτε λαούτο.
- B.Z. Δεν υπάρχουνε, είμαστε μόνο εμείς.
- Ερ. Στο Σπήλι δεν υπάρχει άλλο παιδί;
- B.Z. Υπάρχει ένα άλλο παιδί ο οποίος παίζει μόνο στις παρέες και εντάξει, λίγα πράγματα. Μανώλης Λουκάκης λέγεται αυτός.
- B.Z. Δηλαδή και για εμένα ήταν καλό και γι' αυτόν. Γιατί κι εγώ μόνο αν έπαιζα σκέτη λύρα, ούτε παρέα μπορούσα να κάνω, ούτε τίποτα.
- Ερ. Ο Κοτύλης είπατε ήταν προπάππους σας; Έπαιζε λύρα;
- B.Z. Ναι, λύρα κι αυτός.
- Ερ. Στέφανος.
- B.Z. Στέφανος, ναι.
- Ερ. Βασιλάκης Στέφανος.
- B.Z. Βασιλάκης Στέφανος. Σωστά.
- Ερ. Εσείς πώς και δεν μάθατε λύρα;
- B.Z. Εντάξει, η λύρα δεν με έκφρασε τόσο. Δηλαδή στην αρχή την είχα πάρει ως εξής. Μου δίνανε τις νότες, δηλαδή απ' τον δάσκαλο, τον κύριο Μαρκάκη τον Δημήτρη που σας έλεγα πριν, μου δίνανε τις νότες, την παρτιτούρα, αλλά χωρίς νότες δεν μπορούσα να πιάσω τον σκοπό με το αυτί μου. Δηλαδή έπρεπε να διαβάσω τη νότα για να πιάσω τη λύρα. Ενώ το λαούτο είναι ακριβώς αντίθετη φάση. Δηλαδή με το λαούτο έπιασα το ερέθισμα και αμέσως ακούω το κομμάτι στην κασέτα ή απ' το φίλο μου που μου το

‘δειχνε και παπ, το έβγαζα με τη μία. Δηλαδή σαν παίξιμο. Ξέρετε, με την λύρα δεν ασχολήθηκα κιόλας κάποιο διάστημα...

B.Γ. Ήτανε γεννημένος να μάθει λαούτο.

B.Z. Ναι και έμαθα λαούτο μετά.

Ερ. Στα πρώτα χρόνια αισθανθήκατε τον εαυτό σας ικανό να μπορείτε να συνοδέψετε έτσι καλά;

B.Z. Μετά από τα τέσσερα χρόνια δηλαδή για να συνοδεύω όχι έτσι μόνο μπάσα, αλλά και ως σόλο. Μετά τα τέσσερα χρόνια ήμουνα εντάξει, κάπως σε πιο καλό επίπεδο δηλαδή και μπορούσα να συνοδέψω και με πατήματα γιατί και τα κομμάτια τα ήξερα πολύ καλά και με μπάσο όπου χρειάζεται μπάσο και τώρα βασικά μπάσο παίζω πιο πολύ κι επειδή είμαι πιο πολύ, παίζουμε... εγώ είμαι δεύτερο λαούτο με τον Γιώργο, συνήθως φέρνουμε κάποιο άλλο άτομο που παίζει λαούτο πιο καλά από εμένα, το εννοώ σαν πιο επαγγελματικά για να είμαστε πιο καλά στημένοι στο γλέντι, να είμαστε πιο καλά στο γλέντι, αλλά μπορώ να παίζω και πρώτο λαούτο κάλλιστα. Ναι. Έχω δηλαδή... έχω τα φόντα.

Ερ. Και ποιο ήταν εσάς κύριε Βεριδάκη το πρώτο σας γλέντι ας πούμε που αισθανθήκατε ικανός, που το βγάλατε ολομόναχος;

B.Γ. Κοιτάξτε και από το πρώτο μου γλέντι που έπαιξα, το ‘βγαλα.

Ερ. Πότε ήταν δηλαδή αυτό; Σε τι ήταν αυτό, γάμος ήταν, βάφτιση;

B.Γ. Βάφτιση ήτανε, περίπου στα δεκαέξι μου πρέπει να ‘τανε. Δεκαέξι – δεκαεφτά. Μετά τα είκοσι, εικοσιένα νομιζώ έπαιξα ικανοποιητικά και όσο ασχολούμαι, τόσο πολύ βελτιώνομαι. Βέβαια, αυτό το κρίνει κι ο κόσμος.

Ερ. Και σε πια ηλικία νιώσατε πιο ικανός, ας πούμε;

B.Γ. Τώρα θα ‘λεγα, τα τελευταία δύο χρόνια.

Ερ. Ναι. Εσείς;

B.Z. Τώρα κι εγώ έχω φτάξει εδώ και δύο χρόνια είμαι στο ίδιο επίπεδο. Τώρα έχω ακόμα καλύτερέψει πιο πολύ, αλλά... πριν δυο χρόνια έπαιξα κανονικά με τον Γιώργο και με όποιον άλλον έπαιξα, δεν είχα κανένα πρόβλημα σαν συνοδεία, το λαούτο με τη λύρα.

Ερ. Εσείς είπαμε πότε σμίξατε; Από πότε παίζετε μαζί;

B.Z. Από το ‘98.

- B.Γ. Απ' το '98, ναι.
- Ερ. Κι έχετε παίξει πού;
- B.Z. Εννοείτε;
- Ερ. Πού και πού; Δηλαδή σε ποιες περιοχές της Κρήτης;
- B.Z. Επαγγελματικά;
- Ερ. Επαγγελματικά.
- B.Z. Στην επαρχία μας πιο πολύ.
- B.Γ. Επαρχία Ρεθύμνης πιο πολύ. Ρέθυμνο. Στο Ηράκλειο. Στα Χανιά.
- Ερ. Σε μαγαζιά, σε πανηγύρια, σε γάμους;
- B.Γ. Σε γάμους, στα Χανιά σε πανηγύρια, σε γλέντια και στην επαρχία εδώ στο Ρέθυμνο, γάμους, βαφτίσεις, γλέντια, συνεστιάσεις, τα πάντα.
- Ερ. Πού ευχαριστιέστε καλύτερα να παίζετε; Στα Χανιά, στο Ρέθυμνο, στο Σπήλι; Στο Ηράκλειο;
- B.Γ. Στον Αϊ Βασίλη.
- Ερ. Στην επαρχία τη δικιά σας, δηλαδή. Και για εσάς ισχύει το ίδιο κύριε Ζαχαρία;
- B.Z. Το ίδιο, ναι. Το ίδιο και για μένα, πιο πολύ στην επαρχία μας. Στην επαρχία Αγίου Βασιλείου.
- Ερ. Γιατί αυτό;
- B.Z. Εντάξει, τα πολλά καλά γλέντια που έχουμε κάνει και τις πιο καλές παρέες τις έχουμε κάνει βέβαια στην επαρχία μας, στο χωριό μας ή και στα γύρω χωριά όπου έχουμε παίξει έχουμε περάσει πάρα πολύ καλά.
- B.Γ. Έχει πολλούς μερακλήδες.
- B.Z. Έχει μερακλήδες, δηλαδή αν πας απ' το Ρέθυμνο και μετά απ' την Πόλη, εκεί τα πράγματα είναι δύσκολα, άλλο κόσμο.
- B.Γ. Παραδοσιακούς χορευτές. Για να σταθεί ένα γλέντι άμα δεν υπάρχουν αυτά τα στοιχεία, πιστεύω δεν έχει επιτυχία. Τώρα να περιμένεις να πιει ο άλλος για να βγάλει όρεξη, μετά δεν κάνεις γλέντι. Ενώ όταν ο άλλος έχει την όρεξη, έχει το μερακλίκι θα βγει και θα ξέρει να χορέψει, οπωσδήποτε κι εμάς μας δίνει φτερά αυτό το πράγμα.
- Ερ. Ποια άλλα πράγματα σας δίνουν φτερά;

- B.Γ. Εμένα βασικά, ο καλός χορευτής ή γυναίκα ή άντρας. Και χορευτής να μην είναι, άμα ξέρω ότι ο άλλος είναι μερακλής δηλαδή αυτό που... που βγάνει εκείνη τη στιγμή, μπορεί να μην χορεύει καλά, αλλά ξέρω ότι τότε πιάνει το όργανο εσωτερικά, δηλαδή έχει το μερακλίκι που λέμε, κι αυτό το ίδιο.
- Ερ. Τι σας χαλάει; Δηλαδή τι μπορεί να σας χαλάσει τη διάθεση και το κέφι και την καλή ψυχολογία;
- B.Γ. Όταν πάω σ' ένα γλέντι και λείπουν αυτά που είπα προηγουμένως, οι μερακλήδες, οι καλοί χορευτές... Οι μεθυσμένοι. Είναι κι αυτό πρόβλημα, αλλά βασικά άμα δεν έχει μερακλήδες χορευτές το οποιοδήποτε γλέντι, πιστεύω ότι όλους τους καλλιτέχνες τους χαλάει αυτό το πράμα, εκτός κάποιους άλλους που θένε διαφορετικά πράγματα.
- Ερ. Εσάς κύριε Ζαχαρία;
- B.Ζ. Κι εγώ έχω με τον Γιώργο την ίδια άποψη. Δηλαδή άμα βλέπεις τον κόσμο να συμμετέχει μαζί σου ή να υπάρχει καλή επικοινωνία και να ακούει ο κόσμος ξέρω 'γω και να ευχαριστιέται και να περνάει καλά με όποιον τρόπο μπορεί έστω και να χορεύει και να κάνει κάτι ξέρω 'γω και να υπάρχει και ωραίος κόσμος, και μ' αυτό σίγουρα ανεβαίνει η όρεξη στον άλλο. Παίζει για μένα σημασία και ο ήχος. Δηλαδή άμα το μαγαζί έχει καλή ακουστική και μπορώ να απολαύσω τον ήχο που βγάζουμε και ακούμε καλά απ' τα όργανά μας, είναι τόσο το καλύτερο για μας. Και για τους κάτω βέβαια, άμα ο ήχος είναι πιο καλός και για τους κάτω, για όσους κάθονται στα τραπέζια τόσο πιο καλά περνάνε και αυτοί πιστεύω.
- Ερ. Εσείς πώς κανονίζετε; Έχετε μηχανήματα που κουβαλάτε μαζί σας; Είναι δικά σας;
- B.Γ. Ναι. Έχουμε μηχανήματα.
- Ερ. Συνεταιρικά τα έχετε, δηλαδή και οι δυο τα έχετε μαζί;
- B.Γ. Ναι, βέβαια.
- B.Ζ. Ναι, έτσι.
- Ερ. Η υπάρχει και άλλος που συνεργάζεστε;
- B.Γ. Όχι, οι δυο μας.
- Ερ. Οι δυο σας.

- B.Γ. ... Επειδή είμαστε μόνιμοι και οι δυο στα σχήματα, όποιος και να 'ναι ο άλλος, τρίτος...
- Ερ. Και πάτε και στήνετε ας πούμε σε ένα γάμο όταν σας καλούνε, στήνετε από το πρωί, στήνετε δυο ώρες πριν;
- B.Γ. Εξαρτάται. Αν πρέπει να συνοδέψουμε και τη νύφη απ' το σπίτι καμιά φορά ή τον γαμπρό με τα όργανα στην εκκλησία, πάμε απογευματάκι κατά τις 4:00 ας πούμε αν είναι ο γάμος 7:00, 8:00 η ώρα, πάμε τότε. Ειδάλλως αν πάμε κατευθείαν στο μαγαζί πάμε μια ώρα πριν το γάμο και τα ρυθμίζουμε, τα φτιάχνουμε.
- Ερ. Τώρα οι νέοι που παντρεύονται, συνηθίζουν να θέλουν όργανα να τους πάνε στην εκκλησία;
- B.Γ. Εμάς στη δικιά μας επαρχία και σε κάποιους άλλους γάμους που έχω παίξει, όχι βέβαια σε πολλούς, πάντα πάμε ή το γαμπρό ή τη νύφη συνοδεία με τα όργανα.
- Ερ. Τι γίνεται δηλαδή; Ποια είναι η διαδικασία; Πού μπορεί να ακουστεί λύρα στη διάρκεια ενός γάμου; Στα προικιά; Γίνονται προικιά; Γίνεται κρεβάτι;
- B.Γ. Γίνονται.
- Ερ. Στο στόλισμα ακούγεται εκεί λύρα;
- B.Γ. Σε κάποιες φορές ναι.
- Ερ. Σας έχει τύχει δηλαδή να παίξετε στο στόλισμα;
- B.Γ. Εγώ έχω παίξει και στο κρεβάτι και όταν ντύνουνε τον γαμπρό για να τον πάνε στην εκκλησία και όταν ντύνουν την νύφη. Έχω τύχει πολλές φορές. Τα κυνηγάω κιόλας εγώ γιατί μ' αρέσει... δηλαδή να πάω στο σπίτι του γαμπρού την ώρα που θα τότε ντύνουνε μαζεμένοι κόσμος, βραστά, ιστορίες.
- Ερ. Τι παίζουν εκεί;
- B.Γ. Εκεί παίζουμε συρτά, πεντοζάλια και λέμε μαντινάδες ας πούμε για τον γαμπρό, για τη νύφη.
- Ερ. Σε συρτά;
- B.Γ. Ναι. Και σε πεντοζάλια.
- Ερ. Αργά;
- B.Γ. Αργά, ναι.
- Ερ. Και μετά τα γυρνάτε σε γρήγορα;

- B.Γ. Ε, όχι. Μετά το ξαναγυρνάμε σε συρτό. Πιο πολύ για να συμμετέχει ο κόσμος γιατί τραγουδάω εγώ, τραγουδάει και ο κόσμος, επαναλαμβάνει, ας πούμε... Ε, άμα παίζω τώρα γρήγορο πεντοζάλη... δεν είναι.
- Ερ. Λέω τι συνηθίζεται... από κοντυλιές να ξαναπάτε σε γρήγορο.
- B.Γ. Ξαναπάμε σε γρήγορο αμέσως.
- Ερ. Πού αλλού ακούγεται λύρα στη διάρκεια ενός γάμου; Δηλαδή πηγαίνετε, παίρνετε τον γαμπρό από το σπίτι και τον πηγαίνετε πού; Στην εκκλησία ή στη νύφη;
- B.Γ. Στην εκκλησία.
- Ερ. Έχει χαθεί το έδιμο που χτυπούσαν έξω από την πόρτα της εκκλησίας, ε; Απ' το σπίτι της νύφης...;
- B.Γ. Εγώ προσωπικά δεν έχω τύχει...
- B.Z. Αυτή η φάση έτυχε μια φορά, αυτή η φάση... και έρχονται ας πούμε οι άλλοι και λένε τα δικά τους για τη νύφη και φέρτε μας τήνε θα την κάνουμε και θα τη δείξουμε...
- (Γελάει)
- Υπάρχουνε λόγια συγκεκριμένα. Εγώ δεν τα ξέρω, αυτά τα ξέρουν κάποιες παλιές γυναίκες τα ξέρουν αυτά.
- Ερ. Εσείς έχετε τύχει όχι ως λαουτιέρης; Ως λαουτιέρης τύχατε σε τέτοια περίπτωση;
- B.Z. Ναι, ως λαουτιέρης κι έπαιζα.
- Ερ. Σε ποιον γάμο παίζατε;
- B.Z. Είχα παίξει στον γάμο μιας ξαδέρφης μου, μόνο σε εκείνη τη φάση, όχι στο γλέντι μετέπειτα ε... μ' έναν Βασιλάκη Γιώργο, ο οποίος δεν τον είχαμε γράψει, είναι ξάδερφός μου. Δεύτερος ξάδερφός μου, δεύτερος θείος μου μάλλον, θείος μου. Είναι από το σόι της γιαγιάς μου. Αυτός είναι από το Ηράκλειο βέβαια. Και ήμουνα εγώ εκεί πέρα πίσω απ' την πόρτα μέσα στο σπίτι τώρα, οι άλλοι απ' έξω και φωνάζανε οι άλλοι τα δικά τους τα τραγούδια, απαντάγαμε εμείς. Γινόταν αυτό το πράγμα και μετά άνοιξε η πόρτα κι έγινε το... πήραμε τη νύφη.
- Ερ. Υπήρχε λύρα μέσα στο σπίτι και λύρα μέσα στο σπίτι;
- B.Z. Ναι.

- Ερ. Σε ποιο χωριό;
- Β.Ζ. Στο Σπήλι. Στο Σπήλι.
- Ερ. Και σε μια χρονολογία έγινε αυτό;
- Β.Ζ. Αυτό έγινε πριν δυο χρόνια περίπου.
- Ερ. Μετά έξω από την εκκλησία όταν γίνει ο γάμος, η στέψη ας πούμε, πιάνουνε χορό στην εκκλησία στο προαύλιο;
- Β.Ζ. Όχι, όχι αλλά παίζουν τα όργανα και πριν το γάμο και στη διάρκεια και μετά. Ναι, παίζουν.
- Ερ. Και τι παίζουν; Συρτά;
- Β.Ζ. Ότι τύχει, ό,τι τύχει τώρα, ό,τι πιάσουν. Και γίνεται και πολύ καλή παρέα εκεί παρέα. Εκεί πέρα γίνεται η καλή παρέα γιατί μαζεύονται όλοι εκεί πέρα και ακούνε τα όργανα και τραγουδάνε όλοι μαζί και γίνεται ένας χαμός. Και αν είναι και τα ηχεία από πάνω σου...
- Β.Γ. Και προγάμος γίνεται. Το κρεβάτι συνηθίζεται ας πούμε δύο - τρεις μέρες πριν τον γάμο να στρώνεται και την παραμονή του γάμου ή στις νύφης ή στου γαμπρού το σπίτι, κάπου εν πάσει περιπτώσει κάνουν πολλοί και πρόγαμο.
- Ερ. Με όργανα;
- Β.Γ. Με όργανα κανονικά. Μη μηχανήματα, τα πάντα κανονικά.
- Ερ. Οι γάμοι σήμερα πόσους καλεσμένους έχουν περίπου;
- Β.Γ. Εδώ στο Ρέθυμνο...
- Β.Ζ. Χίλιους...
- Β.Γ. Μέσο όρο χίλιους. Είναι άλλοι με δύο χιλιάδες, είναι άλλοι με οχτακόσιους.
- Ερ. Σας αρέσει που έχει τόσο κόσμο ή θα προτιμούσατε λιγότερο κόσμο, με λιγότερη ένταση τα μηχανήματα;
- Β.Γ. Εγώ θα προτιμούσα λιγότερο κόσμο.
- Β.Ζ. Κι εγώ το ίδιο.
- Β.Γ. Βασικά αυτό που θα προτιμούσα εγώ, καλό κόσμο.
- Ερ. Δηλαδή να έχουνε μεράκι σ' αυτό που χορεύουνε, ε;
- Β.Γ. Ναι, να είναι μερακλήδες. Γιατί τώρα βλέπεις ένα γάμο με δύο χιλιάδες άτομα και κρατούν τον γάμο εκατό άτομα ας πούμε, οι άλλοι χίλιοι εννιακόσιοι είναι απλώς καλεσμένοι.

- Ερ. Γίνονται παραγγελιές;
- Β.Γ. Συνέχεια.
- Ερ. Και στο γλέντι του γάμου;
- Β.Γ. Δηλαδή μετά το χορό της νύφης που την χορεύει ο γαμπρός, τα σόγια, όλοι, οι κουμπάροι, μετά παίζουμε τον χορό για τους κουμπάρους.
- Ερ. Είναι άλλος ο χορός της νύφης, είναι άλλος ο χορός για τους κουμπάρους;
- Β.Γ. Ε, βέβαια, ο κουμπάρος έχει τους δικούς του καλεσμένους σ' ένα γάμο. Μετά που θα παίζουμε τον χορό της νύφης, σηκώνεται ο κουμπάρος στην πίστα όπως είναι πάλι με το ανδρόγυνο και χορεύουνε, ε, και μετά αρχίζουν οι παραγγελιές. Μόνο παραγγελιές, τίποτα άλλο.
- Ερ. Όταν χορεύουνε τη νύφη, δίνουνε χρήματα στα όργανα;
- Β.Γ. Ναι.
- Ερ. Τότε γίνεται ας πούμε το μεγάλο...;
- Β.Γ. Τότε. Εξαρτάται τώρα, εντάξει, τις περισσότερες φορές τότε.
- Ερ. Δηλαδή όποιος πιάνει μπροστά για να καταλάβω...
- Β.Γ. Όποιος την πιάνει, ρίχνει τα χρήματα...
- Ερ. Στους κουμπάρους, στον χορό αυτό;
- Β.Γ. Ε, στους κουμπάρους δεν...
- Ερ. Σηκώνεται ο κουμπάρος με την παρέα του και χορεύουν;
- Β.Γ. Ναι. Βάζουν όλοι πάλι λεφτά, απλώς δεν είναι να χορεύει ένα δευτερόλεπτο όπως το κάνουν με τη νύφη, την πιάνω εγώ την κάνω μισή στροφή, έρχεται ο άλλος, την παίρνει ας πούμε και φεύγω εγώ. Στους κουμπάρους είναι κανονικός χορός.
- Ερ. Μάλιστα. Αντίγαμος γίνεται;
- Β.Γ. Όχι.
- Ερ. Και συνήθως πόσο διαρκεί το γλέντι του γάμου; Μέχρι το πρωί;
- Β.Γ. Μέχρι τα ξημερώματα. Δηλαδή απ' τις 10:00 η ώρα άμα αρχίσεις, τελειώνεις στις 5:00, στις 6:00 το πρωί.
- Ερ. Για δύο νέα παιδιά που είστε εσείς πώς είναι να ξενυχτάς, να έχεις γάμους, να έχεις φασαρία, να έχεις το νου σου να τους βάζεις τον χορό;
- Β.Γ. Τώρα εμείς είμαστε νέοι όπως είπατε και εντάξει δεν έχουμε μεγάλο πρόβλημα.

- B.Z. Το θέμα είναι ότι ένα άγχος πριν αρχίσει η όλη φάση. Ειδικά σε γάμους και τέτοια πράγματα. Υπάρχει ένα άγχος σίγουρα γιατί πρέπει να βγάλεις όρεξη, βλέπεις τα ηχεία είναι τεράστια, μετά πρέπει να τα κατεβάσεις κι είσαι πτώμα από όλο το παίξιμο της βραδιάς, άντε να κατεβάσουμε τα ηχεία, άντε το 'να, άντε... Βέβαια στο τέλος νιώθεις μια ικανοποίηση μόλις τελειώνει, νιώθουν μια ικανοποίηση όλοι.
- B.Γ. Αν όλα έχουνε πάει καλά. Είναι και οι παραγγελίες είναι δύσκολο πράγμα, γιατί φανταστείτε τώρα χίλια πεντακόσια άτομα να σου παραγγέλνουνε χορούς. Μπορεί να περάσει γάμος και να μην παίζεις ούτε ένα νησιώτικο, να παίζεις συρτά όλη νύχτα.
- B.Z. Και να υπάρχει μια μονοτονία, ας πούμε.
- Ερ. Συνέχεια παραγγέλνουνε συρτά;
- B.Γ. Συνέχεια. Συνέχεια.
- Ερ. Σούστα παραγγέλνει κανείς;
- B.Γ. Όχι.
- Ερ. Μαλεβιζιώτη;
- B.Γ. Μαλεβιζιώτη μετά το συρτό όποιος θέλει, αν θέλουνε, παίζεις. Αν όχι, επόμενος συρτός.
- Ερ. Αμανέδες, τέτοια;
- B.Γ. Αυτά αργά.
- B.Z. Αυτά αργά.
- B.Γ. Τα ξημερώματα. Νωρίς δεν μπορείς να παίζεις γιατί όταν έχεις να βγάλεις είκοσι παραγγελίες συρτά είναι πολλή ώρα.
- Ερ. Και πού θυμάσαι ποιος παρήγγειλε τι; Έρχονται εκείνη την ώρα και σου λένε;
- B.Γ. Έρχονται και σου λένε. Κι αν είναι πολύ μεγάλος ο γάμος ας πούμε και υπάρχουν πάρα πολλές παραγγελίες, το καλύτερο είναι να έχεις ένα μπλοκάκι, να το γράφουνε μόνοι τους το όνομά τους, γιατί γίνονται παρεξηγήσεις και με αυτά τα πράγματα. «Άντε εγώ σου παράγγειλα και σήκωσες τον άλλο πρώτα και με ξέχασες εμένα και με...». Πολλές φορές γίνονται παρεξηγήσεις, οπότε το καλύτερο είναι να έχεις ένα μπλοκάκι, να γράφεις και να σβήνεις στους μεγάλους γάμους.

- Ερ. Μάλιστα. Έχετε τύχει σε παρεξήγηση που να χαλάσει ας πούμε ένα γλέντι, να διαλυθεί;
- Β.Γ. Να παίζω εγώ προσωπικά δεν μου 'χει τύχει.
- Ερ. Όχι να παίζετε εσείς και να παρεξηγηθούν μαζί σας.
- Β.Γ. Όχι γενικά να παίζουν ας πούμε ξύλο, όπως το λέμε, εμένα δεν μου 'χει τύχει. Δηλαδή και σε χωριά που παίζω καμιά φορά που έχουνε παράδοση στις φασαρίες, εμένα προσωπικά Δόξα τω Θεώ μου έχουν κυλήσει όλα ομαλά.
- Ερ. Ποια χωριά έχουν αυτήν την παράδοση; Ακουμια, ας πούμε.
- Β.Ζ. Στάνταρ.
(Γελάει)
- Ερ. Αλλού;
- Β.Ζ. Στα Παλιόλουτρα γίνεται καμιά φασαρία.
- Ερ. Πού;
- Β.Γ. Στα Παλιόλουτρα, αλλά εντάξει, αυτά είναι μεμονωμένες περιπτώσεις.
- Ερ. Εσείς κύριε Ζαχαρία ήσασταν εκεί;
- Β.Ζ. Ναι, ήμουν εκεί πέρα σ' εκείνη την φάση, δεν έπαιζα. Είχα πάει να ακούσω έναν καλλιτέχνη.
- Ερ. Τι παρεξήγηση ήταν αυτή;
- Β.Ζ. Ε... Κάτι έγινε...
- Β.Γ. Είναι θέμα μεθυσμένων τώρα.
- Β.Ζ. Ναι, είναι μεθυσμένοι.
- Β.Γ. Παρεξήγηση με τον καλλιτέχνη.
- Β.Ζ. Ναι με τον καλλιτέχνη.
- Β.Γ. Δεν τον αφήνανε τον άνθρωπο να τραγουδήξει. Να του πάρουνε το μικρόφωνο, όχι παίξε μας αυτό. Όχι, παίξε μας το άλλο, δηλαδή είναι μεγάλος μπελάς, μην νομίζετε. Δηλαδή ένα γλέντι για να βγει τρέχεις δυο μέρες και έχεις και άγχος αν δεν θα έχεις πρόβλημα στο γλέντι.
- Β.Ζ. Με τέτοια άτομα.
- Β.Γ. Και ο άλλος που θα μεθύσει έρχεται και σου λέει «παίξε μου αυτό, παίξε μου το άλλο» κι εσύ εν τω μεταξύ έχεις όλον τον κόσμο από κάτω, πρέπει να σε αφήσει να κάνεις τη δουλειά σου. Αλλά άντε να του εξηγήσεις εκείνη

τη στιγμή. Και συνήθως έτσι μπαίνουν για φασαρίες. Ευτυχώς εγώ δεν μου έχει τύχει.

Ερ. Σε μαγαζιά παίζετε;

Β.Γ. Ναι, αμέ.

Ερ. Πώς γίνεται; Σας καλούν για μια μέρα, για μια νύχτα, ας πούμε, για δυο, για μια βδομάδα;

Β.Γ. Ναι. Εξαρτάται από τα μαγαζιά. Εδώ στο Ρέθυμνο τα περισσότερα μαγαζιά σε καλούνε για να παίξεις ένα βράδυ ή δύο.

Ερ. Και κλείνεις συμφωνία;

Β.Γ. Δεν είναι όπως στην Αθήνα που παίζει ένα μήνα κάποιος και μετά πάλι κάποιος ένα μήνα. Εδώ είναι στάνταρ.

Ερ. Κλείνετε συμφωνία ας πούμε;

Β.Γ. Ναι.

Ερ. Και λέτε θέλω τόσα ας πούμε; Πώς γίνεται;

Β.Γ. Εξαρτάται τώρα τον καλλιτέχνη.

Β.Ζ. Εξαρτάται.

Β.Γ. Εγώ τώρα, ας πούμε, δεν λέω θέλω τόσα, εγώ πάω παίζω με τα ποσοστά μου και ό,τι βγάνω απ' τα χαρίσματα.

Ερ. Ναι. Πού ευχαριστιέστε καλύτερα; Όταν παίζετε σε μαγαζί ή όταν παίζετε ας πούμε σε ένα πανηγύρι;

Β.Γ. Σε πανηγύρι.

Ερ. Γιατί;

Β.Γ. Το πανηγύρι πρώτον, έχει στάνταρ κόσμος. Δηλαδή όταν υπάρχει, ας πούμε, το πανηγύρι στο Άγιο Πνεύμα στο Σπήλι που γίνεται κάθε χρόνο, ξέρεις ότι θα πας εκεί και θα έχεις στάνταρ τριακόσια άτομα ας πούμε, τετρακόσια. Σε ένα γλέντι μπορείς να πας να παίξεις και να τύχουνε πέντε - έξι συγκυρίες και να είναι πενήντα άτομα μόνο. Όχι πως μπορεί να περάσεις καλύτερα, αλλά συνήθως στα πανηγύρια πάει κόσμος με άλλη διάθεση, πάει με άλλη όρεξη. Είναι πολύς κόσμος. Δηλαδή απ' τους τρακόσιους, όλο και κάποιοι θα βρεθούνε να σπρώξουνε το γλέντι μπροστά.

Ερ. Ναι. Τι σκοπούς παίζετε;

Β.Ζ. Πιο πολύ συρτά παίζουμε. Συρτά.

- B.Γ. Τα πάντα βέβαια.
- B.Z. Τα πάντα βέβαια. Και μαλεβιζιώτη, και πεντοζάλια.
- Ερ. Επειδή κατάγεστε απ' το Σπήλι, είστε περισσότερο ας πούμε προσανατολισμένοι σε συρτά του Σκορδαλού ή όχι; Παίζετε περισσότερο συρτά του Σκορδαλού ή όχι;
- B.Z. Το χαρακτηριστικό του Σπηλίου δηλαδή για όλοι τσι Σπηλιανοί λυρατζήδες καλλιτέχνες είναι τα συρτά. Δηλαδή όλοι εκεί οι παλιοί οι μερακλήδες διασκεδάζουνε και βγάζουνε διάθεση με συρτά, με τα συρτά.
- B.Γ. Παίζουμε διάφορα και από άλλους καλλιτέχνες γιατί και άλλοι ήτανε ας πούμε... και ο Κλάδος, και ο Μελισσανάκης και ο Μουντάκης.
- Ερ. Πώς συνεννοείστε μεταξύ σας; Πού ξέρετε εσείς κύριε Ζαχαρία πού θέλει να πάει ο κύριος Γιώργος;
- B.Z. Ε, παίζουμε τώρα τόσον καιρό μαζί. Εδώ τον έχω, στην τσέπη μου.
(Γελάει)
- Ε, ναι, τώρα παίζουμε τόσο καιρό μαζί και πλέον έχει μάθει ο καθένας τα κόλπα του αλλουνού. Δηλαδή εγώ είναι πιο εύκολο να μάθω τα δικά του κόλπα γιατί είμαι συνοδευτικό όργανο.
- Ερ. Σας έχει τύχει ποτέ να σας ξαφνιάσει; Να μην ξέρετε πού θα πάει;
- B.Z. Εντάξει, σε κάποιες πρόβες που κάνουμε, ξέρω 'γω, αν μάθει κάτι καινούργιο, ή κάποιο καινούργιο κόλπο, εντάξει, το παίζει κι εκείνη την στιγμή εγώ αν δεν το περιμένω, μπορεί να χάσω τον χρόνο ας πούμε, αλλά μετά ξέρω ας πούμε τι έχει, τι κάνει μετά και εντάξει, το ξέρω την επόμενη φορά.
- B.Γ. Εξαρτάται. Γιατί...
- B.Z. Αναγλόγως γιατί...
- B.Γ. Κι αυτός μπορεί να κάνει κάτι που θα ξαφνιάσει εμένα. Είναι πάντα στη διάθεση και στην όρεξη σε ένα γλέντι ειδικά επάνω. Γιατί στην πρόβα, στο σπίτι, μπορείς να κάνεις και...
- B.Z. Στην πρόβα μπορείς να κάνεις και πλάκα ξέρω 'γω, ας πούμε.
- Ερ. Κοιτάξετε όταν παίζετε μεταξύ σας; Κοιτάζει ο ένας τον άλλο; Ή με τα μάτια ή με τα μάτια μπορείτε να κάνετε ένα νόημα και να καταλάβει ο άλλος τι σημαίνει αυτό;

- B.Z. Εντάξει, μερικές φορές, αλλά όχι και συνέχεια. Δηλαδή δεν χρειάζεται να κοιτάζονται τα όργανα, αλλά τις πιο πολλές φορές όταν χρειαστεί να γίνει κάποιο γύρισμα ξέρω ‘γω σ’ ένα σκοπό κάτι που θα πρέπει να το προσέξει ο λαουτιέρης έτσι ώστε να μπορέσει να συνοδέψει σωστά, κάνει νόημα ο λυρατζής, ο λυράρης του λαουτιέρη, ο λυράρης του λαουτιέρη. Κάποια συγκροτήματα το κάνουν χωρίς πρόβες και το θέλουνε ξέρω ‘γω.
- B.Γ. Βασικά είναι θέμα δεσίματος. Δηλαδή εγώ του Ζαχάρη, άμα τον κοιτάξω ξέρει τι θέλω να κάνει, όπως και σε άλλα συγκροτήματα το ίδιο πιστεύω είναι. Όταν παίζεις με έναν άνθρωπο μαζί πέντε χρόνια ας πούμε σ’ έχει μάθει και τον έχεις μάθει.
- Ερ. Υπάρχουν περιπτώσεις που εάν δεν σας παίζει ένα συγκεκριμένο ακκόρντο ή κάτι συγκεκριμένο είναι σαν να μην το παίζατε; Να μην το ευχαριστιέστε;
- B.Γ. Εγώ ναι.
- Ερ. Οπότε κι εσείς ξέρετε τις προτιμήσεις του και προσπαθείτε...
- B.Z. Ναι, και παίζω αυτό που θέλει. Είναι και αυτό.
- Ερ. Ο Σκορδαλός έλεγε τίποτα για τους παλιούς λυράρηδες; Ή για την εξέλιξη όπως είχε διαμορφωθεί μέχρι το ‘98;
- B.Γ. Ο Σκορδαλός έλεγε «όλοι είναι καλοί παιδί μου». Αυτή ήταν η χαρακτηριστική φράση. Δηλαδή δεν κακολογούσε ποτέ κανέναν, προφανώς και τους άλλους που ήτανε ας πούμε μεγάλοι, όπως τον Κλάδο και τον Μουντάκη, τον παραδεχόταν ας πούμε ότι και αυτοί αξίζουνε. Τώρα, εντάξει, αυτά δεν τα ξέρω εγώ.
- Ερ. Για τον Μουντάκη έλεγε τίποτα;
- B.Γ. Αυτός έλεγε ότι όλοι είναι καλοί. Είτε ο Μουντάκης είτε ο Βεριδάκης, ας πούμε. Ε, δεν είχα τύχει να ακούσω ας πούμε, αν έλεγε, γενικά τοποθετήσεις δεν έκανε σε παρέες. Τώρα άμα τα έλεγε προσωπικά στη γυναίκα του, μπορεί να ‘λεγε, μπορεί και να μην έλεγε.
- Ερ. Γιατί νομίζετε ότι άφησε όνομα ο Σκορδαλός; Τι ήταν αυτό που έκανε και άφησε αυτό το όνομα;
- B.Γ. Εγώ πιστεύω ότι ο Σκορδαλός πήρε τη λύρα και να το πω έτσι μεταφορικά ας πούμε, την απογειώσε. Δηλαδή, είχε δικό του παίξιμο, δικούς του

σκοπούς, δικό του ύφος. Τα πάντα, δηλαδή δεν νομίζω ότι του έλειπε κάτι σαν... και δεν είναι τυχαίο κιόλας που έχει αφήσει τόσο όνομα, δηλαδή είναι αποδεκτός από όλους σχεδόν. Έβγαλε πολλά κομμάτια, τα 'παιξε με ένα δικό του στιλ, δηλαδή στην ουσία έκανε αεροπλάνο τη λύρα.

B.Z. Και για τους χορευτές.

B.Γ. Μια και είμαι αεροπόρος, ας πούμε. Και η λύρα ας πούμε του Σκορδαλού ήτανε ό,τι έπρεπε για τον χορευτή.

B.Z. Εκατό τα εκατό.

B.Γ. Εκατό τοις εκατό για να χορέψει.

Ερ. Το τραγούδι του;

B.Γ. Εμένα τα πάντα με πιάνανε απ' τον Σκορδαλό. Εγώ πιστεύω ότι... το έχουν πει πολλοί αυτό βέβαια, ότι η τέχνη που είχε στο να τραγουδεί, ήτανε κι αυτή κάτι το φαινόμενο, ας πούμε.

B.Z. Δηλαδή ήτανε μοναδικός.

B.Γ. Ήτανε μοναδικός.

B.Z. Εκεί που δεν το περιμένεις, τεχνικά και σωστά όμως. Δηλαδή άλλοι ας πούμε λαουτιέρηδες της εποχής του, δεν μπόρεσαν να τραγουδήσουν εκείνη τη στιγμή, ακριβώς εκείνη τη χρονική στιγμή που αυτός έμπαινε, αλλά αυτός βλέπεις δεν είχε κανένα πρόβλημα. Έπαιρνε τη λύρα και μπαμ, και έβαζε αυτό που έβαζε και έκανε αμάν. Δηλαδή ήτανε πολύ τεχνίτης. Μπορεί να μην είχε φωνή, πολλοί λένε πώς δεν είχε φωνή, αλλά για μένα έχει φωνή ο Σκορδαλός σαν ταίριασμα με τη λύρα και σαν πρώτα φωνή, σαν... είχε, είχε ένα ξεχωριστό πράγμα. Άλλοι λένε ότι δεν είχε φωνή, αλλά την έβγαζε εκεί που έπρεπε.

B.Γ. Δεν είχε φωνή εννοεί ότι δεν είχε χροιά ας πούμε, αλλά τέχνη δεν μπορεί να πει κανείς ότι δεν είχε. Εσάς σας αρέσει;

Ερ. Ε, βέβαια.

B.Γ. Η χροιά;

Ερ. Ναι.

B.Γ. Χαιρόμαστε.

- Ερ. Ξέρετε βυζαντινή μουσική είπατε. Έχετε πάρει πτυχίο. Βλέπετε ομοιότητες μεταξύ της βυζαντινής μουσικής των ήχων με τους ήχους της κρητικής μουσικής, με τους ήχους των συρτών;
- Β.Γ. Πάρα πολλές. Ο Σκορδαλός παλιά ήτανε ψάλτης. Η λύρα είναι βυζαντινό όργανο.
- Β.Ζ. Και το λαούτο επίσης.
- Β.Γ. Και το λαούτο.
- Β.Ζ. Και αυτό προέρχεται από εκεί πέρα κάπως.
- Β.Γ. Η λύρα ας πούμε βασικά πάρα πολλές... ας πούμε εμένα η βυζαντινή μουσική με βοήθησε πάρα πολύ στη λύρα γι' αυτό βασικά πήγα κιόλας εγώ. Δηλαδή μου άρεσε η ψαλτική αλλά πιο πολύ εγώ ήθελα να με βοηθήσει στη λύρα και ξεκίνησα βυζαντινή μουσική μέχρι που την τελείωσα. Δηλαδή την τελείωσα, πήρα το πτυχίο, γιατί η μουσική δεν τελειώνει ποτέ.
- Ερ. Ποιους ήχους νομίζετε ότι έχει η κρητική μουσική; Έχει ας πούμε τον Α' ήχο, ή τον Πλάγιο του Β'; Τον βρίσκετε;
- Β.Γ. Αυτούς. Ε, βέβαια.
- Ερ. Τον Βαρύ;
- Β.Γ. Τον Βαρύ σπάνια, όχι δηλαδή όπως είναι ο Πλάγιος Β', ο Α' που είναι τα περισσότερα συρτά.
- Ερ. Ο Β';
- Β.Γ. Ο Β' τώρα είναι... αυτοί... και ο Πλάγιος του Α', ας πούμε, υπάρχει και ο Β', Α', πλάγιος Α' πάνω κάτω πώς να σας το πω, περίπου το ίδιο. Δηλαδή πώς να το πούμε; Ότι ο Πλάγιος του Α' είναι γιος του Α', κάπως έτσι. Δηλαδή ταιριάζει ας πούμε στη βυζαντινή μουσική, αλλά έχει μεγάλες ομοιότητες. Κι ο Σκορδαλός πήρε πολλά πράγματα από τη βυζαντινή μουσική.
- Ερ. Ήτανε ψάλτης;
- Β.Γ. Ήταν ψάλτης.
- Ερ. Μέχρι που πέθανε;
- Β.Γ. Ναι, εγώ τότε θυμάμαι γιατί κι εγώ είμαι μικρός και τον πρόλαβα στα τελευταία, ήτανε ψάλτης. Κάθε Κυριακή δηλαδή ή οπότε θα βρισκόταν στο χωριό, είτε είχε γλέντι την προηγούμενη, είτε δεν είχε, ήτανε στο

ψαλτήρι κάθε Κυριακή πρωί. Στο Ηράκλειο προφανώς πήγαινε κι εκεί.
Στο χωριό ήτανε πάντα.

Ερ. Εσείς ψέλνετε;

Β.Γ. Κι εγώ.

Ερ. Σε εκκλησία;

Β.Γ. Τώρα όχι, αλλά έχω ψάλλει πολλές φορές. Παλιά ήμουνα μόνιμα, τώρα με το στρατό και με όλα αυτά δεν μπορώ να το κάνω.

Ερ. Στο συρτό Μόνο εκείνος π' αγαπά άμα κάποιος ήθελε να σας ρωτήσει από τι αποτελείται αυτός ο συρτός, τι θα λέγατε; Από τι αποτελείται; Δηλαδή έρχεται, πείτε ένα παιδί, από την Φθιώτιδα, που δεν ξέρει καθόλου τι θα πει κρητικό συρτό και σας ρωτάει. Κι εσείς θέλετε να του εξηγήσετε ένα συρτό από τι αποτελείται. Τι θα του λέγατε έτσι με απλά λόγια; Πόσες μελωδίες έχει, πόσα μέρη, ξέρω 'γω πώς τα λέτε; Πόσα γυρίσματα;

Β.Γ. Βασικά δεν το 'χω σκεφτεί αυτό.

Ερ. Βγάζετε δικούς σας σκοπούς; Συρτά;

Β.Γ. Ναι.

Ερ. Τι πρέπει να έχει ένα συρτό για να 'ναι πλήρες;

Β.Γ. Πρέπει να έχει βασικά έντεκα βήματα, δηλαδή να βγαίνει στο μέτρο όπως θα βγει όταν κάποιος θα το χορέψει. Ο χορός ο συρτός αποτελείται από έντεκα βήματα. Δηλαδή πρέπει να έχει δύο γυρίσματα ο συρτός για να μπορείς να πεις και τη μαντινάδα, δεν μπορείς να παίζεις ένα γύρισμα και να πεις μια ολόκληρη μαντινάδα. Είναι ένα γύρισμα που λέει ας πούμε ο Σκορδαλός Μόνο εκείνος π' αγαπά μπορεί να το πιστέψει, όχι, Μόνο εκείνος π' αγαπά. Το δεύτερο γύρισμα είναι Μπορεί να το πιστέψει και μετά παίζει πάλι ότι τσ' αγάπης ο καημός το ίδιο με το Μόνο εκείνος π' αγαπά και πάλι το δεύτερο γύρισμα σταματάει πιστέψει. Δηλαδή από δύο γυρίσματα ας πούμε αποτελείται.

Ερ. Με τη λέξη γύρισμα τι εννοείτε; Δηλαδή γιατί το χωρίζετε στο Μόνο εκείνος π' αγαπά;

Β.Γ. Γιατί... για το τραγούδι. Ο τραγουδιστής που θα τραγουδήσει το κομμάτι, δεν μπορείς να πεις μονότονα γύρισμα Μόνο εκείνος π' αγαπά μπορεί να το πιστέψει. Είναι έτσι χωρισμένο ώστε να μπαίνει η μισή μαντινάδα στο ένα

γύρισμα και η άλλη μισή δίνεις ένα διαφορετικό τόνο, ένα διαφορετικό ύφος στο τραγούδι και στο γύρισμα ας πούμε.

Ερ. Α, για να καταλάβω. Όταν κάποιος θέλει να τραγουδήσει μια μαντινάδα, υποχρεωτικά πρέπει να έχει δύο γυρίσματα ο συρτός ή μπορεί να έχει και ένα γύρισμα και πάνω εκεί να πείτε και τα δύο μέρη της μαντινάδας;

Β.Γ. Μπορείς να τραγουδήσεις όπως θες. Ένας συρτός απλώς είναι διαφορετικός όταν αποτελείται από διαφορετικά γυρίσματα. Και σαν άκουσμα. Μπορεί να τη πεις και τη μαντινάδα Μόνο εκείνος π' αγαπά μπορεί να το πιστέψει. Ολόκληρη, ας πούμε.

Ερ. Όχι, εμείς λέμε τώρα τι είναι το συνηθισμένο.

Β.Γ. Το συνηθισμένο είναι να λες γύρισμα και τη μισή μαντινάδα ας πούμε, και στο δεύτερο γύρισμα, την άλλη μισή μαντινάδα. Είναι πολλοί συρτοί που παίζεις δύο φορές ας πούμε το γύρισμα για να βγούνε τα έντεκα βήματα που λέγαμε πριν.

Ερ. Πόσες φορές το παίζεις;

Β.Γ. Και δύο φορές, και τρεις. Εξαρτάται από το συρτό, αλλά πάλι ο συρτός θα καταλήξει στα έντεκα βήματα του χορευτή, δηλαδή πάνε πακέτο αυτά τα δύο.

Ερ. Την ώρα που κόβει το όργανο, πρέπει να κόψει και ο χορευτής κανονικά;

Β.Γ. Ναι. Για να πεις ότι κάνουνε καλλιά, για να πεις ότι έχει πετύχει αυτό το δέσιμο, πρέπει η λύρα να συνδυάζεται με του χορευτή τα πόδια και ο χορευτής με τη λύρα. Οπότε όταν σταματάει η λύρα, δηλαδή είναι στο ένα και ο χορευτής ας πούμε, σταματάει και ο χορευτής.

Ερ. Υπάρχει κάποιος κανόνας πόσες φορές θα παίζετε το κάθε γύρισμα για να βγει αυτό το πράγμα σε σχέση με τον χορό;

Β.Γ. Ναι, εκείνη την ώρα ας πούμε που βλέπεις τον χορευτή και χορεύει προσαρμόζεις τη λύρα σου πάνω στα βήματά του. Μπορείς να το παίζεις τρεις, μπορεί να το παίζεις δύο.

Ερ. Το συνηθέστερο είναι δύο;

Β.Γ. Το συνηθέστερο είναι τρεις.

Ερ. Τρεις.

- B.Γ. Το ίδιο γύρισμα όμως, δεν μιλάμε για διαφορετικά γυρίσματα. Απλώς να το παίζεις τρεις φορές μαζί με το τραγούδι για να βγει στον κατάλληλο χρόνο που χρειάζεται και ο χορευτής να έχει κάνει αυτό που λέμε, τα έντεκα βήματα.
- Ερ. Και το τραγούδι πού μπαίνει; Στο δεύτερο; Στη δεύτερη επανάληψη ας πούμε;
- B.Γ. Μπορείς να το βάλεις και στην πρώτη και στη δεύτερη και στην τρίτη. Μπορεί να παίζεις ένα τραγούδι και να μην τραγουδήσεις.
- Ερ. Όταν όμως έχει τραγούδι;
- B.Γ. Όταν έχει τραγούδι πάλι κοιτάς τον χορευτή, απ' τη στιγμή βέβαια που θα παίζεις τρία γυρίσματα, θα παίζεις τα τρία γυρίσματα και θα μπεις μετά.
- Ερ. Τρία γυρίσματα ή τρεις επαναλήψεις;
- B.Γ. Τρεις επαναλήψεις, ναι, συγγνώμη. Και θα μπεις μετά στο τραγούδι και το τραγούδι είναι στην ουσία τρεις επαναλήψεις πάλι.
- Ερ. Θέλετε να πιάσετε λίγο τη λύρα να μου δείξετε τι εννοείτε για να το καταλάβω;
- (Φέρνει τη λύρα)
- B.Γ. Τι να παίζω;
- Ερ. Ό,τι θέλετε. Ας πούμε το *Μόνο εκείνος π' αγαπά* που μου είπατε προηγουμένως.
- (Παίζει λύρα)
- Ερ. Πόσα γυρίσματα είναι αυτά;
- B.Γ. Αυτά τώρα...εγώ πριν μιλούσα και καλά για τα γυρίσματα όταν θα βάλεις στη μαντινάδα. Ο Σκορδαλός όταν θα πει *Μόνο εκείνος π' αγαπά* παίζει...
(Παίζει το γύρισμα του σκοπού που τραγουδιέται)
- Ερ. Αυτό είναι μία;
- B.Γ. Αυτό είναι ένα γύρισμα. Λέει *Μόνο εκείνος π' αγαπά*. Μετά παίζει ας πούμε, το ξαναπαίζει.
(Ξαναπαίζει το ίδιο γύρισμα και προχωράει στο επόμενο).
Εδώ είναι το δεύτερο γύρισμα: *Μόνο εκείνος π' αγαπά* μπορεί να το πιστέψει και μετά ας πούμε και ξαναγυρίζει στο πρώτο γύρισμα.

- Ερ. Αυτό το τελευταίο που παίζατε τι είναι; Η γέφυρα για να ξαναπάει στο πρώτο μέρος;
- Β.Γ. Η γέφυρα για να ξαναπάει στο πρώτο μέρος. Για να βγει πάλι σε Ρε, ας πούμε.
- Ερ. Θέλετε να μου πείτε κάτι και να μου το τραγουδήσετε και να μου πείτε αυτό είναι το πρώτο γύρισμα;
- Β.Γ. Να παίζω ένα γύρισμα;
- Ερ. Ναι. Αν μπορείτε δηλαδή να μου πείτε πού θα μπει το τραγούδι και να μου πείτε αυτό είναι το πρώτο γύρισμα.
- Β.Γ. Αυτό που παίζαμε τώρα ας πούμε.
- Ερ. Ναι.
- Β.Γ. (Παίζει λύρα και τραγουδάει)
- Β.Γ. Μόνο εκείνος π' αγαπά.
- Ερ. Αυτό είναι το πρώτο;
- Β.Γ. Αυτό είναι το δεύτερο γύρισμα.
- Ερ. Μάλιστα. Το πρώτο πόσες φορές το παίζατε;
- Β.Γ. Τρεις. Για να μπω στο τραγούδι εννοείτε;
- Ερ. Ναι.
- Β.Γ. Το έπαιξα μία και τη δεύτερη μπήκα στο τραγούδι.
- Ερ. Δεν είναι όλο αυτό που παίζαμε για να μπούμε μέχρι εδώ ένα γύρισμα. Το γύρισμα με τις επαναλήψεις του δηλαδή.
- Β.Γ. Ναι. Και το τραγούδι το ίδιο.
(Παίζει λύρα το πρώτο γύρισμα που τραγουδιέται).
- Εγώ μπορώ να μπω και στο τρίτο γύρισμα στο τραγούδι ας πούμε. Δηλαδή γι' αυτό λέω σε ένα γλέντι απάνω δεν υπάρχουν όρια όπως υπάρχει στον δίσκο ας πούμε. Στο δίσκο άμα το παίζεις αυτό το κομμάτι μετά το πρώτο γύρισμα λέει τη μαντινάδα, παίζει άλλα δύο μετά και γυρίζει στο δεύτερο γύρισμα. Δηλαδή τρία γυρίσματα, έχει γυρίσει στο δεύτερο γύρισμα, ξαναπαίζει το δεύτερο γύρισμα μία φορά, λέει την επόμενη μαντινάδα, παίζει άλλα δύο, κάνει τη γέφυρα και ξαναβγαίνει πάλι στο πρώτο.
- Ερ. Δηλαδή το πρώτο γύρισμα για μια φορά άμα το παίζετε ποιο είναι για εσάς;

- B.Γ. (Παίζει λύρα).
Αυτό. Μετά πάει.
(Παίζει λύρα).
Αυτό είναι το δεύτερο.
- Ερ. Μάλιστα.
- B.Γ. Και απλώς κάνει μετά τη γέφυρα για να ξαναβγεί στην κατάλληλη νότα, να ξαναπαίξεις το πρώτο γύρισμα.
- Ερ. Το χρησιμοποιούν οι ντόπιοι τη λέξη γύρισμα;
- B.Γ. Τη χρησιμοποιούνε, ναι.
- Ερ. Τη λέξη μέρος; Αυτό είναι το πρώτο μέρος; Αυτό είναι το δεύτερο μέρος;
- B.Γ. Όχι. Πιο πολύ γύρισμα. Καμιά φορά ας πούμε γύρισμα λέγεται και κάτι που έχει γράψει κάποιος χωρίς να έχει τραγουδι ας πούμε και απλώς είναι γύρισμα εκείνη τη στιγμή για να ανεβεί ο χορευτής, να κάνει τα χτυπήματα ας πούμε.
- Ερ. Δηλαδή; Να γυρίσει ο σκοπός εννοείτε; Να γυρίσει από ένα συρτό σε ένα άλλο;
- Δηλαδή απ' το Μόνος εκείνος π' αγαπά να πάει στο Ξεροστερνιανό νερό;
- B.Γ. Μπορεί να είναι γύρισμα και το να γυρίσεις από μια νότα σε μια άλλη.
Δηλαδή να παίζω τώρα εγώ:
(Παίζει λύρα).
Δηλαδή με ένα γύρισμα ας πούμε το οποίο είναι φαντασία στην ουσία, γύρισα από τη μια νότα στην άλλη για να παίξω κάτι άλλο που θέλω που παίζεται από την άλλη νότα που ήθελα.
- Ερ. Μάλιστα.
- B.Γ. Μπορεί γύρισμα να είναι και αυτό:
(Παίζει λύρα)
... που κάνει ο χορευτής τα χτυπήματα.
- B.Z. Τα ταλίμια.
- Ερ. Όλο αυτό να είναι ένα γύρισμα που παίζατε;
- B.Γ. Ναι. Μπορείς να παίζεις;
(Παίζει λύρα κάτι παρόμοιο σαν το γύρισμα του Πρώτου)

Και είναι το δεύτερό του αυτό. Στην ουσία το κρατάς όση ώρα θα χτυπιέται ο χορευτής, ας πούμε.

Ερ. Ο Μαλεβιζιώτης αν θέλατε να πείτε ότι αποτελείται από κάποια πράγματα, αποτελείται από γυρίσματα;

Β.Γ. Ο Μαλεβιζιώτης αποτελείται από πάρα πολλά γυρίσματα, στην ουσία αποτελείται από ένα κορμό που είναι ας πούμε δυο - τρεις συγκεκριμένες νότες. Δηλαδή ξεκινάει από Ντο, βγαίνει σε Ντο, μπορείς να παίξεις Ρε, μπορεί να γυρίσει σε Μι.

Ερ. Κι εκεί μέσα έχει διάφορα γυρίσματα;

Β.Γ. Υπάρχουνε τρελά γυρίσματα για τον μαλεβιζιώτη, αλλά η βάση του είναι αυτές οι νότες.

Ερ. Ασκομαντούρα, δηλαδή μίμηση ασκομαντούρας με τη λύρα, ασκομαντούρα κάνετε στο μαλεβιζιώτη;

Β.Γ. Εγώ όχι. Κάνουν όμως πολλοί.

Ερ. Ναι. Πώς την κουρδίζετε τη λύρα;

Β.Γ. Λα - Ρε - Σολ, διαπασών.

Ερ. Και το λαούτο;

Β.Γ. Μι - Λα - Ρε - Σολ.

Ερ. Κάνετε άλλα κουρδίσματα; Να κουρδίσετε ξέρω 'γω Λα - Ρε - Λα;

Β.Γ. Όχι, μπορεί να κουρδίσουμε ας πούμε πιο πάνω ή πιο κάτω, Λα δίσση ας πούμε, αλλά οι χορδές οι υπόλοιπες θα είναι πάλι Λα - Ρε - Σολ. Λα δίσση, Ρε δίσση ή Σολ δίσση στην ουσία.

Ερ. Μάλιστα. Νομίζετε ότι ο μουσικός γεννιέται ή γίνεται κύριε Γιώργο;

Β.Γ. Εγώ πιστεύω και τα δύο. Γιατί κάποιος μπορεί να γεννηθεί και να μην γίνει ή κάποιος μπορεί να προσπαθεί να γίνει και να μην έχει το ταλέντο και να μην έχει τα ακούσματα τα διάφορα που χρειάζεται. Αυτό πιστεύω εγώ.

Ερ. Δισκογραφία έχετε κάνει;

Β.Γ. Όχι ακόμα.

Ερ. Γιατί τόσα χρόνια παίζετε, δέκα χρόνια και δεν έχετε κάνει;

Β.Γ. Γιατί πιστεύω ότι για να ασχοληθείς... εγώ προσωπικά για να ασχοληθώ με τη δισκογραφία θέλω να γράψω κάτι το οποίο ας πούμε για μένα θα

είναι καλό, που σημαίνει ότι χρειάζεται πολύ δουλειά, πάρα πολύ δουλειά, επεξεργασία στα κομμάτια, χρόνους. Εγώ προσωπικά δεν έχω αυτή τη στιγμή ειδικά τώρα με το στρατό. Σκέφτομαι τώρα μετά που θα απολυθώ να αρχίσω σιγά – σιγά. Δηλαδή εγώ δεν μπορώ να πάω στο στούντιο εγώ, να πω «ήρθα να γράψω, έγραψα, γεια σας» και να γράψω ό,τι μου κατέβει.

Ερ. Το όνομα που φέρετε και η σχέση σας με τον Σκορδαλό έχει και αυτή κάποιον αντίκτυπο που δεν έχετε κάνει έντεκα χρόνια τώρα, δίσκο;

Β.Γ. Όχι, απλώς δεν είμαι έτοιμος πιστεύω. Προσωπικά εγώ όταν γράψω και τα κομμάτια που θα γράψω θέλω να πιστεύω εγώ ότι θα αξίζουν να τα γράψω και θα έχουν δουλευτεί κατάλληλα και θα υπάρχει ο κατάλληλος χρόνος. Και τώρα έτσι όπως πάω και έρχομαι πάνω – κάτω...

Ερ. Σκοπούς δικούς σας βγάζετε; Συρτά συνήθως;

Β.Γ. Συνήθως, ναι.

Ερ. Βγάζετε και άλλα; Βγάζετε τραγούδια;

Β.Γ. Τραγούδια τώρα δεν έχω βγάλει, συνήθως συρτά τα οποία όμως μπορεί να τα παίζεις και σαν τραγούδια, σκέτα ας πούμε, με λαούτο. Γιατί και πολλά τραγούδια είναι συρτά στην ουσία, απλά παίζονται μόνο με το λαούτο.

Ερ. Εσείς βγάζετε δικούς σας σκοπούς;

Β.Ζ. Δεν έχω βγάλει κάποιον βασικό τραγούδι ώστε να το κρατήσω να μου μείνει ας πούμε ότι έχω βγάλει κάποια τραγούδια, αλλά όποτε μου έρθει κάτι στο μυαλό, δηλαδή όλο και κάποια μελωδία πιάνω, δηλαδή... ξέρετε, φαντασία. Δηλαδή στο λαούτο μπορείς να παίζεις και κάτι ας πούμε, δηλαδή είναι οι νότες του, ξέρετε, αυτές, είναι τέτοιες που μπορείς να παίζεις τα πάντα. Δηλαδή τα πάντα... Έχει πιο πολλές νότες απ' τη λύρα γιατί έχει μια παραπάνω χορδή, τη Μι, οπότε μπορούν να γίνουν και εισαγωγές στο λαούτο, όπως τόσοι λαουτιέρηδες τώρα έχουνε βγει και έχουνε βγάλει τόσα πράγματα, ας πούμε ο Βαγγέλης ο Μαρκογιαννάκης λένε ότι έχει βγάλει τους πιο... πάρα πολλούς σκοπούς που παίζονται τώρα από κάποιους λυράρηδες, οι οποίοι τους έχουν καταχωρήσει σαν δικούς τους. Καταλάβατε. Ενώ τους έχει βγάλει ο Βαγγέλης, είναι σκοποί του λαούτου. Και μετά τους πήρανε λυράρηδες και τους κάνανε σκοπούς και τους χρησιμοποίησανε. Δηλαδή από το λαούτο έχουνε βγει πάρα πολλά και θα βγουν ακόμα,

τραγούδια δηλαδή. Και είναι όργανο που μπορεί να σε κάνει να σε βγάλει στην όρεξη όπως τον Τζουγανάκη που όλοι τώρα έχουν πάθει την πλάκα τους. Αυτός στη νεολαία, έδωσε τη κρητική μουσική... δηλαδή πιο πριν ήταν πολύ λίγη η νεολαία που ασχολούνταν με τα κρητικά. Πάρα πολύ λίγοι.

Β.Γ. Και καλά εμπορικά ας πούμε.

Β.Ζ. Και καλά εμπορικά. Και σαν γλέντια και σαν...

Ερ. Ευχαριστούμε πάρα πολύ για τη συμμετοχή σας στο πρόγραμμα αυτό.

Β.Γ. Κι εμείς, να είστε καλά.

Ερ. Ήταν τιμή μας που μιλήσαμε.

Β.Ζ. Με αυτούς τους λαουτιέρηδες που με αναδείξανε εμένα, ξέχασα να πω ο Αδαμάντιος ο Μυξάκης ήτανε και αυτός ένας που μου είχε δείξει επίσης κάποια στοιχεία του λαούτου. Και τον είχα βγάλει απέξω, τον είχα ξεχάσει.

Ερ. Εγώ σας εύχομαι τα καλύτερα. Να είστε καλά.

Β.Γ. Κι εσείς να είστε καλά.

Ερ. Και να συνεχίσετε με υγεία.

Β.Γ. Προσπαθούμε.